

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ НА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Анотація. Систематизовано та проаналізовано основні переваги та недоліки впровадження єдиного соціального внеску.

Аннотация. Систематизированы и проанализированы основные преимущества и недостатки внедрения единого социального взноса.

Annotation. Basic advantages and lacks of the unique social payment introduction are systematized and analysed.

Ключові слова: єдиний соціальний внесок, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхові фонди.

Прийняття Закону України "Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" [1] пов'язано з необхідністю вирішення одного з найважливіших питань щодо вдосконалення соціального захисту населення та обумовлено необхідністю підвищення ефективності роботи фондів соціального страхування, у тому числі шляхом контролю раціонального використання страхових коштів страховальниками.

До дослідження проблем запровадження єдиного соціального внеску у різні роки зверталися такі автори, як Г. Бражник [2], В. Даценко [3], І. Динь та О. Градова [4], С. Мельник [5], І. Приймак [6] тощо. Разом із тим введення в дію Закону України [1] висвітлило нове коло проблем, які вплинули на оцінку переваг та недоліків єдиного внеску. Тому проведення подальших досліджень у цій галузі є актуальним.

Метою даної роботи є систематизація та аналіз переваг і недоліків запровадження в Україні єдиного соціального внеску.

Згідно з п. 1 ст. 1 Закону України [1], єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Пенсійному фонду України (ПФУ) надано повноваження щодо збору та ведення обліку страхових коштів, контролю повноти і своєчасності їх сплати та інші функції. Таким чином, повноваження стосовно контролю надходження єдиного внеску передані одному контролюючому органу – ПФУ. Інші фонди державного соціального страхування в нових умовах забезпечують контроль законності використання роботодавцями відповідних страхових коштів.

Аналіз публікацій останніх років, а також ознайомлення з практикою звітування за єдиним соціальним внеском дозволило відзначити як позитивні, так і негативні моменти, з якими зіштовхнулись роботодавці, наймані працівники та Пенсійний фонд України. Для бухгалтерів та керівників підприємства зникла потреба реєстрації в декількох фондах соціального страхування, скоротився час на проведення утримань та нарахувань на заробітну плату, зменшилась кількість звітних форм з оплати праці, але збільшилась відповідальність за несвоєчасне перерахування внеску. ЄСВ необхідно сплачувати на різні рахунки залежно від ставок та видів платежів. У зв'язку з цим зріс ризик сплатити ЄСВ не на той рахунок й потрапити через це до категорії боржників. Нарахування на фонд оплати праці не зменшились, що провокує платників до переходу у "тінь". Для найманих працівників запровадження ЄСВ, з одного боку, дає поштовх щодо посилення зацікавленості у легалізації заробітної плати, оскільки від цього залежить обсяг майбутніх пенсійних виплат, а також можливість отримання соціальних виплат при настанні тимчасової непрацездатності, з іншого – утримання із заробітної плати не зменшились, а відтак залишається переважання реалізації поточних потреб над майбутніми очікуваннями. Щодо Пенсійного фонду України – формування єдиної бази дозволяє швидше виявляти неплатників та порушників, загальні правила стягнення внеску та єдина форма звітності підвищує ефективність роботи, але збільшився обсяг роботи та відповідальність за контроль сплати ЄСВ. Одна з перебільшених переваг ЄСВ – це подача єдиного звіту. Насправді, один звіт подають лише ті роботодавці, у яких немає заборгованості щодо виплати заробітної плати за період до запровадження ЄСВ. Усі інші щоквартально звітують щодо сум заборгованості до всіх чотирьох фондів. Крім того, досить значним є обсяг звітності з ЄСВ.

Таким чином, запровадження ЄСВ дає змогу скоротити адміністративні видатки, зекономити час бухгалтерів на подачу звітності, зменшити кількість контролерів. Роботодавець сплачує відрахування за одним платіжним дорученням, надає один звіт і має одного контролера, а не чотирьох. Централізована база даних про роботодавців і застрахованих осіб дасть змогу швидко виявити неплатників, що сприяє скороченню "тіньової" економіки. Отже,

соціального страхування, але потребують подальшого корегування законодавча та нормативна бази справляння внеску в напрямку мінімізації існуючих недоліків.

Наук. керівн. Воїнова Т. С.

Література: 1. Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nibu.factor.ua/ukr/info/Zak_basa/Z2464/ 2. Бражник Г. Д. Запровадження єдиного соціального внеску через податковий механізм / Г. Д. Бражник // Таврійський державний агротехнологічний університет. – Мелітополь, 2008. – Вип.12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Ptdau/2008_12/data_2008/41.pdf 3. Даценко В. В. Пенсійне страхування як чинник стимулювання трудової активності населення / В. В. Даценко // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 4 (54). – С.167–170. 4. Динь І. М. Запровадження єдиного соціального внеску в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду / І. М. Динь, О. В. Градова // Наукові записки. Серія "Економіка". – 2010. – № 15. – С. 266–272. 5. Мельник С. Позитивні і негативні аспекти єдиного соціального внеску / С. Мельник // Соціальна політика. – 2009. – № 7. – С. 52–55. 6. Приймак І. І. Проблеми та перспективи впровадження єдиного соціального внеску в Україні / І. І. Приймак // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2009. – № 1. – С. 23–24.